

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članek, ki vsebuje karte, pošilja v Maribor s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge države po potrebi več. Če pošilja za tujino, plača na leto 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnijo do odgovorov. — Če želijo prebrati članke, pošiljajo kar brez posredne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, Maribor. — Inserate in inserate in reklamacije. — Inserate na plačajo od enostopne pitivne za vsak 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglaševanje popust. V oddelku „Mala znamenja“ vsake beseda 5 vin. Pate la za vsake vsake pitivne 24 vin., izjave in Posiljao 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so postojne proste.

Položaj.

Vsi jugoslovanski državni poslanci so se združili v en klub ter ga imenovali Jugoslovanski klub. Ko so Nemci začeli zahtevati, da se mora na severu odcepiti od Avstrije Galicija in na jugu Dalmacija, je bilo potrebno, da tudi jugoslovanski poslanci povedo svoje mnenje, kaj mislijo o kupčijah nemških strank s tako važnimi krovinami, kakor sta Dalmacija in Galicija. Jugoslovanski poslanci so se postavili na stališče, da obsajajo vsako odcepitev in vsako ločitev, da hočejo za vsako ceno ostati v mejah naše preslavitve habsburške monarhije in da namesto ločitve hočejo združenje vseh v naši monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov pod žezlom habsburško-lotarinske vladarske hiše. To in nič drugega je izjavil tudi njih načelnik dr. Korošec v prvi seji državnega zbora.

One nemške stranke, ki že od nekdanj želijo oslabilo Avstrijo in jo spraviti v odvisnost od Nemčije in ki so vsled tega zahtevale, da se morata odcepiti Galicija in Dalmacija, so zaradi stališča jugoslovanskih poslancev postale strašno vznemirjene. Izmišljajo si največje brutalosti. Kajpada po stari nepošteni navadi so začele celo sumničati in ovajati, češ, da hočemo razbiti Avstrijo, da skilimo v Srbijo, čeravno je ni več, in kar je takih čenč še več. Toda res je le to: Mi smo in hočemo ostati v Avstriji, toda združeni, a nočemo biti drugim narodom za hlapca, nočemo pa tudi, da bi naša država Avstrija bila drugim samo privesek. Neodvisno, močno habsburško monarhijo hočemo, in mi združeni Slovenci. Hrvati in Srbi bomo njeni najboljši in najzvestejši stražarji na Balkanu in ob Adriji.

Lahko na ves glas povemo, da naši poslanci glede združenja v habsburški monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov zastopajo isto mnenje, ka-

kor ga zastopa tudi sedanja vlada. Cesarju je vlada odsvetovala priseči na ustavo ravno za razditega, da lahko ob mirovnem sklepu s cesarsko voljo združijo pod svojim žezlom v monarhiji živeče Jugoslovane, jih osvoboditi nadvlade tujih narodov ter jih upostavi na jugu Avstrije za branitelje državne in vladarske misli. Da je temu res tako, je pač najboljše spoznanje iz izjav, ki so jih oddali avstrijski socialdemokratje na mirovnih sestankih v Stokholmu. Tudi oni zahtevajo združenje vseh v avstro-ogrski državi živečih Jugoslovanov. Znano pa je, da naši socialdemokratje v Stokholmu govorijo sicer na svojo lastno odgovornost, vendar pa so imeli, predno so odšli v Stokholm, z našimi državniki obsežne pogovore glede avstrijskih vojnih ciljev.

Nemške stranke si morajo biti v svesti, da so oni časi minili, ko se je v Avstriji glede notranje preuredbe poslušal le njihov glas. Kri naših jugoslovanskih junakov, in te krvi ni malo, nam je izvojevala v vrstah avstrijskih narodov odlično stališče. Ako hočejo nemške stranke res močno, na vse strani politično in gospodarsko neodvisno Avstrijo, potem morajo kmalu opustiti skiljenje čez meje in z nami vred začeti delati za enakopravnost in enakovrednost vseh v Avstriji živečih narodov. Predpisovati pa si tudi od Nemcev več ne damo, kako si našo domovino Avstrijo najudobnejše uredimo za svoje srečno in stalno stanovanje.

Državni zbor.

Dunaj, 3. junija.

Začetkom vojske se je veliko sumničilo in ovajalo zaradi veleizdajiskega mišljenja avstrijskih Slovanov. Mogoče, da je tu ali tam bil res kdo naziranja, ki je brezupno obsodbe vredno, a na Štajerskem in Koroskem smo se prepričali, da si je le narodno in versko sovraštvu naslikalo veleizdajiske

bufo, je vlak zavrisnil in oddrdrali smo.

V onih sekundah od zaušnice do odhoda vlaka ne bi bil rad za nobeno ceno v sprevednikovi koži. Po nedolžnem oklofutani siromak je bojeval v tem času hud notrajen boj. Stal je kot nekoč Herkul na razpotju v negotovost: ali bi jo ubral za pretepačo, da se opravičeno maščuje, ali bi skočil na vlak, kamor ga je klicala služba?

Moj spremljevalec se je pokazal tokrat blagodušnega junaka, ne po zunanosti, pač pa po srcu in duši.

Odločil se je po zgledu starogrškega Herkula za čednost, za vestnost v službi. Pustil je pogon za razjarjenom babo in se odpeljal z nami.

K meni ga ni bilo na celi poti več. Nekam med zadnjimi vozovi je bil izginit. Jaz ga nisem več videl na nobeni postaji. Nikdo ni odslej tako gromeče preklicaval imen postaj, nikdo ni več tako preklicano dolgo in močno pihal v piščalko.

Nemarnosti v službi tokrat z žensko roko okleščenem kondukerju ne bi mogel zameriti in steči v zlo nikdo ne. Vsaka klotuta boli, najbolj pa mora le grizti in ščipati na znotraj zaušnica, dar — ženske roke. Kot v nameček je bil ta sramotni udarec vnebo vpijoče krivičen. Moj goljatski sopotnik se je bauri samo smejal kod vsak izmed nas, nos in kri ji je pa iztisnil terebasti debeloglavec. Kaj se je zgodilo z njim? Nič! Nemeneč se za krvavi prizor, je obsedel na klopi s časnikom v rokah in z vržinko v ustih.

Jaz pa mislim se danes, da se je ta po krivem udarjeni konduker po podarjeni klotuti skrtil zaradi tega, da je lahko razmotril nemoteno: o svetovni vojni, o pred nekom krivični zaušnici, o krvavečem nosu in o nekaznovano brezbriznem krofaču.

Po teh prečitanih vrsticah se naj poglubi vsak bralec po sprevednikovem vzoru in našel bo slinost med: svetovno vojno, klotuto, krvavim nosom in ra-

strahove na steno. Toda recimo, da bi bili res vsi krivi, ki so bili osumničeni, da bi se res tako daleč spozabili, kakor so hoteli naši narodni sovražniki, še tudi v tem slučaju bi se lahko reklo — in to nam nemški poslanci brez pridržka priznavajo — da smo avstrijski Slovani preizkušnja svetovne vojske boljše prestali, kakor bi jo avstrijski Nemci v enakem slučaju. Avstrija je morala iti v boj tudi proti slovenskim državam, a vsi njeni slovanski narodi so šli voljno in požrtvovalno ž njo vred rama ob rami. Če je par posameznikov drugače ravnalo, je obžalovanja vredno.

Prva seja državnega zbora je po stari navadi odločena samo za to, da se uredijo notranje zadeve, volitev predsedništva, zapisnikarjev itd. Ob tej priliki so oddajale stranke vsakokrat svoje visokopolitične izjave. Tako tudi letos. Jugoslovani so se letos izrekli za združenje vseh v monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov pod habsburškim žezlom. Nič novega niso povedali, vse to je že bilo znano cesarju in narodom, vendar so nemški modrijani in njih listi svetohlinsko obrnili svoje oči proti svojim volilcem, ter jim rekli: Glejte, že zopet prihajajo s svojimi narodnimi zahtevami! Mi pa smo morali skozi tri leta mirno poslušati, kako so hoteli Avstrijo udinjati v politično, gospodarsko in vojaško odvisnost od Nemčije, kako so hoteli ponižati našo habsburško hišo na nizino nemških majhnih držav, kako so nam hoteli oddati Galicijo in Dalmacijo in kako so nam hoteli

LISTEK.

Klotuta.

(Konec.)

Leseno trdi objem od dveh strani je zapozneli noske tako stisnil, da se je posolzil v debelo dolgih, krvavih curkih.

Nepričakovani krvavi ušcip v orjaško mogočni nos smo videli vsi potniki pri oknih in tudi moj konduker.

Krvavo žalostni prizor je bil za kričavega mustačarja ne pomilovanja vredna zaloigra, ampak najbolj smešna burka. Na ves glas se je zakrohotal. Meskal oveseljen z rokami in se tolkel po kolenah. Smeh ga je tako potresaval, da se brizgati ni mogel na piščal. Samo lopatasto desnico je dvigal v znamenje, da se vlak lahko odpelje.

V trenutkih, ko je naš Goljat odpravljaj vlak, se je ponudil nam gledalcem nezabni prizor, ki je pa za z roko mahajočega sprevednika dokaj sramotna zaloigra.

Za kondukerjevim hrptom se je pojavila bliskoma ženska postava visoke rasti, razmršenih las, krvavečega, izvanredno na dolgo raslega nosu in na pol oblečena.

Ta babnica je zamahnila od zadaj z desnico in kot bi trenil, se je oprjela sprevednikovega lica — mastna klotuta.

Naš junak je zatulil kot smrtno zadet tur, a vsled presenečenja je obtičal kot prabit od tople zaušnice na mestu. Še le krohot potnikov ga je streznil v toliko, da se je pognal za sovražnikom.

Ženska zločinka ga seveda ni čakala. A rešil je ne bi bil pobeg, ampak le edino le odhod vlaka. Istočasno, ko se je obrnil konduker za predzno ba-

vnodušnim krivcem-debeloglavecem, ki je po vseh teh burnih prizorih na postaji v Werndorfu pušil svoja vržinka ter škilil v časopis. Ta zapisani, resnični doživljaj, dragi bralec, ti bo tudi, če ga preuhtas, ključ do zaželjenega miru. Pomni, da svetovno krivične klotute ne bodo nikdar maščevane s pestjo!

Gostija.

(Januš Golec.)

Na dušo, čast in poštenje bi se lahko zaklel za mirno vestjo po pododovanji slovenski navadi, da je poznalo na Remšniku vse Plajtovega Fičeta.

Glavni podporniki časti in ugleda pri nas na kmetih so pač: bogastvo, županstvo in cekmaštrija. Mar li mislite, da je bil naš Plajt bogatin? Kaj Sel Ptiči imajo svoja gnezda, lisice svoje brloge; Fiče pa ni toliko posedoval na lastno kot fiče pod nebom in zverj na zemlji. Remšniškemu županu, ali kakom smo ga nazivali vsi spoštljivo „gospod bürgermajster“, se je odkrival Plajt priklanjaje že na metre oddaljenosti. Kdor pred vaškim „bürgermajstrom“ zrači klobuk, ni sam župan.

Sv. Juriju, farnemu patronu, je Fiče opravljal hvalevredno službo, saj mu je ob nedeljah in praznikih med službo božjo podiral zvonikov vogal; toda kljub tej mnogoletni podpori pa mu ni zaupal g. župnik cerkvenih ključev. Fiče ni bil niti cekmašter.

Poznano priljubljen je bil po vseh remšniških grobenih in grabah, a ni posedal niti denarja niti ni sedel na županskem stoleu niti ni nadziral cerkvene blagajne. Čo sem bil kedaj v zadregi, da opišem in zaupam bralecem po imetju in zmožnostih glavnega junaka, sem gotovo tokrat. Plajtov Fič ni bil nič po imetju, še manj pa po dostojanstvu. A poznalo in ljubilo ga je vse. Ob palici ljubezni in občega

